

Ad. Erstatningsrettslige spørsmål i forbindelse med skader ved sammenstøt mellom motorvogn og hund

Av Høyesterettsadvokat Bengt Beverfelt

Norsk Kennel Klub har anmodet meg om en uttalelse om erstatningsansvar for hundeeiere/hundeholdere i forbindelse med skader som oppstår når hunder blir påkjørt av bil, det gjelder både skade på hund og på bil.

Henvendelsen fremkommer i forbindelse med 2 konkrete saker med påkjørsel av hund. Før jeg drøfter disse, finner jeg at det kan være av interesse å si noe om de generelle regler som gjelder erstatningsansvar for skade voldt av hund. Disse ikke helt enkle bestemmelser tror jeg er lite kjent. En generell redegjørelse vil også lette forståelsen for kommentarene til de to aktuelle hendelser.

I

Den nye hundeloven som trådte i kraft 1. januar 2004 har ingen særlige regler om erstatningsansvar for den som holder hund. I §3 har man en helt generell bestemmelse om at hundeholderen skal vise aktsomhet for å unngå at hunden volder skade på folk, dyr, eiendom eller ting.

Lovens §26 om erstatningsansvar sier kort og godt at for skade voldt av hund gjelder det som følger av andre lovfestede og ulovfestede regler, "bl.a. skadeerstatningsloven §1-5 om ansvar for dyr og reindriftsloven §29 om hunder.

Ytterligere har vi en bestemmelse som er av viktighet, bilansvarslovens § 5 om skade som ikke kan kreves erstattet av bilens forsikringsselskap.

Jeg viser til vedlagte kopier av de 3 bestemmelsene.

Det er naturlig å se på reindriftingslovens §29, først. Som man vil se er det bestemt at hundens eier og besitterplikteren for begge og begge foren å erstatte skade hunden volder tamrein og for utgifter og ulemper som påføres reinene ved at hunden urettmessig jager eller skremmer rein under lovlig opphold eller flytting. Dette ansvar gjelder uten hensyn til skyld.

Som man vil se av skadeerstatningsloven §1-5 pkt 1 og 2 fastslås den eldgamle regel om at eier og innehaver av dyr må erstatte skade som dyret volder uansett om det er "utvist skyld". Dette kalles i juridisk terminologi objektivt erstatningsansvar.

Dette innebærer altså, at selv om hundens eier eller "innehaver" intet som helst er å bebreide, må de allikevel erstatte skade hunden volder. Er det utvist uaktsomhet kan skadelidte gjøre gjeldende solidarisk ansvar både overfor eier og besitter, jfr. pkt. 4.

Vi har et unntak fra det objektive erstatningsansvar i pkt. 3 siste setning, som sier at ansvar uten skyld etter nr. 2 - d.v.s. at eier av hund plikter å erstatte skade på ting, selv om skyld ikke foreligger - ikke gjelder skade som hund volder på annen hund eller under visse betingelser, skade på motorvogn.

Det typiske for det første alternativ er hundeslagsmål, men man må være oppmerksom på at det er en betingelse for fritaket fra erstatningsansvaret at hundens eier ikke har utvist forsett eller erstatningsbetingende uaktsomhet.

Det annet alternativ bringer oss til sakens tema, de erstatningsrettslige regler for "kollisjon" mellom bil og hund.

Ansvar uten skyld gjelder ikke for skade hund påfører motorvogn når skaden dekkes av bilens trafikksforsikring.

Dette må sees i sammenheng med første setning i pkt 3, nemlig at ansvar uten skyld for skade på person, klær eller bruksting, ikke gjelder så langt skaden er dekket av en motorvogns trafikksforsikring.

Også denne bestemmelse må sees i sammenheng med den annen, nemlig bilansvarslovens §5 C. Denne paragraf fritar den obligatoriske bilforsikring fra å betale erstatning for skade på hund som går løs. Dette gjelder ikke hvis eieren eller brukeren av bilen, eller noen som er med i den, er skyld i skaden eller ellers er ansvarlige etter vanlige erstatningsrettslige regler.

Dette vil si at hvis føreren av bilen - det er det som vanligvis er aktuelt - ikke har utvist erstatningsbetingende uaktsomhet eller skyld, er forsikringsselskapet fritatt for ansvar for skade på løs hund.

Fritaket gjelder altså ikke for hund som ferdes i bånd. Blir en slik hund skadet av bil gjelder det objektive erstatningsansvar for bil og hundens eier har krav på erstatning for skaden fra bilens eier eller forsikringsselskap.

Men man må ikke glemme at kravet kan bli redusert eller kan falle bort hvis hundeeieren selv har utvist skyld og derved medvirket til skaden.

I denne forbindelse kan det kanskje være på sin plass med en advarsel til de etter hvert mange hundeeiere som brukes såkalte fleksiband, som kan være opptil ca 8 meter lange.

II

Så går jeg over til de to aktuelle tilfeller.

Første sak

Opplysningene er noe snau, men jeg forstår det slik at hundens eier gikk langs en vei som er trafikkert av bilen. Hunden var løs. Plutselig skar den ut i veien og ble visstnok truffet av en bil. Hunden overlevde, mens bilen ble skadet for ca. kr 8.000,-.

Det er ikke opplyst om skaden oppstod ved selve påkjørselen av hunden, eller som følge av at bilen kom ut av kjørebanelen eller lignende, eventuelt en kombinasjon av disse skadeårsaker.

De fleste vil være enige om at det neppe kan betegnes som aktsomt å la en hund gå løs langs en vei som er trafikkert av biler. Hun eller han kan neppe bli hørt med at hunden var vedressert og at spranget ut i veien var noe som ikke kunne tas i betraktning.

Dermed faller hundeeierens ansvar utenfor reglene i erstatningslovens §1-5 om ansvar uten skyld. Det blir de vanlige erstatningsregler som kommer til anvendelse.

I en sak som var oppe for Høyesterett i 1966, var forholdet at en hund gikk løs på et gårdstun som lå kloss opp til en meget trafikkert riksvei. Hunden sprang ut i veien og ble påkjørt av en motorsyklist. Han ble tilkjent erstatning for skade på motorsykkelen og for tapt arbeidsfortjeneste.

Den enstemmige Høyesterett fant at hundens eier hadde utvist erstatningsbetingende uaktsomhet ved å la hunden gå løs og dermed hadde mulighet for å komme ut på bilveien.

Lov om reindrift - 9. juni 1978 § 29 hunder

Om sikring av hund, opptak av løs hund, avliving av hund, reaksjoner mot hundeholderen mv. gjelder hundeloven. Hundens eier og besitter plikter en for begge og begge for en å yte erstatning for skade som hunden volder på tamrein og for utgifter og ulemper som påføres reinens eier ved at hunden urettmessig jager eller skremmer rein under lovlig opphold eller flytting, uten hensyn til skyld.

Lov om ansvar for skade som motorvogner gjer (bilansvarslova) 3. februar 1961 § 5 (skade som ikkje kan krevjas bøtt) ingen kan krevja skadebot etter lova her for:

- a)
- b)

c) Skade på hund som går laus, når ikkje anten eigaren eller brukaren åt vogna eller nokon som er med i henne, er skuld i skaden eller av andre gunner har ansvar etter vanlege skadebotreglar.

Erstatningsloven

Lov om skadeerstatning av 13. juni 1969

§ 1-5. (ansvar for dyr)

1. Eier og innehaver av dyr plikter uansett skyld fra sin side å erstatte skade som dyret volder på person eller på klær eller andre vanlige bruksting mens noen har dem på seg.

2. Eier og innehaver av hund eller ville dyr som holdes i fangenskap, plikter uansett skyld fra sin side å erstatte også tingskade som dyret volder.

3. Ansvar uten skyld for skade på person, klær eller bruksting som nevnt i nr. 1, gjelder ikke så langt skaden er dekket av en motorvogns trafikksforsikring. Ansvar uten skyld etter nr. 2 gjelder ikke skade som hund volder på annen hund eller motorvogn.

4. Skade som volderes av dyr som ikke går inn under bestemmelsene om ansvar uten skyld i nr. 1 til 3 ovenfor, plikter eier og innehaver å erstatte dersom han har latt det mangle på tilbørlig tilsyn eller på annen måte ikke har gjort det som er rimelig å kreve for å hindre skade.

5. Bestemmelsene i paragrafen gjør ikke noen endring i de særlige regler om ansvar for dyr som er gitt i annen lov eller det ansvar uten skyld som følger av alminnelige erstatningsregler.

Dette vil si at hundeeieren i vår sak, står meget svakt hvis hun/han får krav om erstatning fra bileieren eller hans/hennes forsikringsselskap.

Teoretisk sett kan kravet bortfalle eller bli nedsatt hvis bilføreren har utvist erstatningsbetingende uaktsomhet. Erfaring viser at det er meget vanskelig å få bevist slike forhold, hva den nevnte dom, er et godt eksempel på.

Annen sak

Også for dette tilfelle er opplysningene om forholdene ved ulykken relativt sparsomme.

Det som er sagt, er at hundeeieren gikk på ski etter en opparbeidet (?)

skiløype. Hunden var løs. Løypen krysset en bilvei og når man kom dit løp hunden ut i veien og blir truffet av en bil og omkommer.

Hundeeierens spørsmål er om hun har krav på erstatning for tapet av hunden.

Her kommer man så til de manglende opplysninger.

For det første, visste eller burde, hundeeieren vite at skiløypen ble krysset av en bilvei, for eksempel om det var satt opp noe skilt langs løypen, som varslet at man krysset en bilvei.

For det annet, var det satt opp varselskilt ved bilveien - ikke helt uvanlig - om at skiløype krysser veien.

Det som er hundeeierens problem nr. 1, var at hunden var løs. Derfor svarer ikke motorvognforsikringen for skaden. Vi kommer over til de vanlige erstatningsregler om utvist skyld på begge sider.

Selv om man går ut fra at hundeeieren intet var å bebreide, står man overfor spørsmålet om utvist skyld fra bilførerens side.

Som nevnt foran under første sak står hundeeieren overfor et vanskelig bevisstema. Bilføreren, vil som normalt, hevde at han kjørte forsvarlig, men at hunden plutselig kom ut i veien, med andre ord, for hans/hennes vedkommende var det et hendelig uhell.

Skadeforløpet kan bare ha tatt noen sekunder og det må være hennemot umulig for hundeeieren å påvise at bilføreren har utvist erstatningsbetingende uaktsomhet.

Dessverre ser det ikke ut til at de to hundeeiere har særlig gode muligheter. Årsaken til dette ligger selvfølgelig i det forhold at vår erstatningsrett er meget restriktiv når det gjelder hunder og hundehold.

Så får den endelige konklusjon bli: det er all grunn til å oppfordre hundeeierne til å tegne ansvarsforsikring.

Oslo, den 17. februar 2005
Bengt Beverfelt
